

ብሊና ኮንፈረንስ በሪል

እስቶክሆልም

**Diaspora Blin Conference in
Stockholm 8-9 August 2015**

ብሊን ዩኒኮድ እስታንዳርድ ናሰጀልስናዲ

ብሊና ጋብዲ ናክታበትዲት ዳበርድነስ ኒስድውነዲ

**The Registration of Blin in Unicode Standard
and its Impact on the Development
of Blin Language and its Writing System**

(Part 2 Presentation)

ተኪ ኤዓልበኪት - Tekie Alibekit

tekie.al@online.no

ብሊና ጋብ ዩኒኮድ እስታንዳርድል ናሰጀልሰናዲ ብሊና ጋብዲ ናክታበትዲት ዳበርድነሰ ኒሰድውናዲ

- **አመራ 2003ዲትል** ብሊና ጋብ ዩኒኮድ እስታንዳርድል ናከለብርሰና፡
ብሊና ጋብዲ ናክታበትዲር ዳንቲል ስብዳ ዳድኒ ከድመት እርጉኹ።
- ደአም እና ጋር ንዲ ኒተበትዲ፡ ናንሱክ እን ጀረብደሰነክ ከው ገሬው
አርእገውሉ ናአክነድ፣ ሓብረ ኡና ጀረብዳኹ ግን።
- ንድ ሰበትድ እና ነት ሰኩሮ ህምባኹ **ወዓድ ስታት ኒኹ፣ ዩኒኮድ ውረኒ
አኸት፣** ኒሰናኸር ብሊና ጋብ ዩኒኮድትል ሰጀልሰሮ ይሰቶ አኩ እርገው
ከደም አወየው እርገት፣ ኒዳግልር እና ጋር ንድ ሰበትድ፡ ብሊና ጋብ
እዳናኹድ እርእሰትሮ አወያ ካበና አረት በርህድና ግን።

The Registration of Blin in Unicode Standard, and its impact on Recognition of Blin Language and its writing system

**Diaspora Blin Conference
in Stockholm, 8-9 August, 2015**

Abstract

The recognition of the Blin Language and its writing system in 2003, in the Unicode Standard was a step forward in the history of the Blin Language and its writing system. However, it seems that this event and its importance is not yet properly grasped by many people.

Thus, the purpose of this presentation is to explain about the Unicode Standard, the process which led to the registration of Blin language in the Unicode Standard, and its positive impact in the recognition of the Blin language, and the development of its writing system.

Before talking about the registration of Blin in the Unicode standard, I would like to start with some developments which took place before the registration.

Tekie Alibekit
tekie.al@online.no

ጠፍሐት ብሊና ክታቦቱኹ

Standardization of Blin Writing

- አመራ 1990ዲር ሰልፍል፡ በላይን ናጋብሲ ናላውድ ብጅኸድ ከተብድኖ ተርሲን ሁመትሊ፣ ፍደላት ግእዙ ብሊና ጋብሲ ከተቢሰው ናውክ ጠፍሐ እርግላ። ክሱሰን ሻ-፤ ይስተው ፍደላት እና ገሽ ደንበሪል ቋልስተሰና ናትናቱር ደርብድ ከተብሱ እርጉኹ።
- እና ጨገም ኒስ እንከኒል አመራ 1994ዲሲ እን እንሰከር ሁመትሊ ብሊንድ ከተቡ እርገውድ ዕግሎ ግናይ እስቲኹ። (ዕግሎትል አርሰው፥ 1. ከፍለማርያም ሓምደ 2. ተኪኤ ዓልበኪት 3. ፍስሃጸን ናይር)
- እና እስቶክሆልም ዕግሎትል ዓገለው ከው እን ንጃብ ብሊንድ ከተብሰው አክበትሲ መኸልትኖ፣ ብሊና ፍደላት ግእዙ ናውክ 39 አኸት፡ ሰኪ ገንዲልኻ በንሰት ፈሀምስኚኒኹ።
- ኒዳግልር እና እንሰካ እኸራሲክ ናትናቱር ደርብድ ከተብሱ እርገው ፍደላት ሻ-፤ ይስተው ናተማምድ እን እማና ለዮ ራይኒሽ 1882ሲ ከተበሰና፡ ኒሰናኸር ተኪኤ ዓልበኪት ኒት ተለዮ አመራ 1992 ከተበሰና ፣ አኹ ከተብሰሮ ፈሀምስኚኒኹ።

ፍደላት ናትናቱር ደርብድ ከተብሉ ቋሊሳኹ

1. ለዮ ራይኒሽ Leo Reinisch ኘ ኘ ሀ. Die Bilin Sprache in Nord-Ost Afrika (The Bilin Language in North-East Africa) 1882-77 594 ኒሰና 77-702-707. ለ. Gospel of St. Mark in the Bilin or Bogos Language 1882. ወንጌል ቅ. ማርቆስ ከተባሰና 77 3-77. ለዮ ራይኒሽር ክቱብል ለኘተር ፍደል ናኽ “ኘ” እንኳ ደሀይድ ድኙሰታኹ ፍደል ኘር ደምቢ ወልተር አኹ ከተብሉ ህምበኩ” Die Bilin Sprache.. -77 594	5. ተኪኢ ዓልበኪት ኘ ኘ (ብሊና ክታበትዲ ግብራ ጋቡኹዲ፡ 1992 77 23-24)።ብሊና ግብራ ጋቡኹል ለኘተር ፍደል ናኽ “ኘ” ከተብሉ ህምበኩ። ኒንኻ ራይኒሽሪ ሁመት ደምቢ እን ፍደላት ግእዙ ለኘተር ደሀይ ሻውሊ፣ ላው ገፍድ ኩላ እሻረት ዋኒጋኹ አኸውድ፣ ናዲ ፈራ ደርብድ፣ ኒሰናኸር እን ደኩኩ-ደኩክ እና ፍደል ኒን ናንድ ከተብሉ ሰጅ ደርብድ፣ ናን ኮምፕዩተር ወፍሐ ስኮሮ ህምበኩ።
2. አባ ወልደዮሐንስ ሀብተማርያም ኘ ኘ ሀ. አውኒ መሀድኹንና 1940 77 3-18 ለ. ሊሻር ሕቱም 1983 አባ ወልደዮሐንስር ክቱብል ለኘተር ፍደል ናኽ “ኘ” ህምቡንትክ ድኻ” ከተብሉ ህምበኩ። (77 16)	6. ክፍለማርያም ሓምደ ጳውሎስ ዘርእማርያም ኘ ኘ ብሊና ቆላታ እንድባ 1992 77 XXVII
3. አባ ክፍለማርያም ፋደጋ ኘ ኘ (7ር ፍደል ኘ) The Bilin Language, Long Struggle for Survival 1984. page, 37 original copy. (ናንድ ከተብሰው)	
4. ተክለ ገርጊስ ዮሐንስ አፍታይ ኘ ኘ ብሊና ጋባ ጉግ 1992 - 77 11- 13 ።	7. አባ ያዕቆብ ዘርኡ ኘ ኘ ይናደራ ኢየሱስር ወንጌል 1993 ።

ብሊና ፍደላት “ን ዲ □ ዲ” ኮምፕዩተር ናሰአልሰና

Computer Designing of Blin letters “nge & ngwe”

- ለጋራ ፍደላት ብሊነው “ን ዲ □ ዲ” ኮምፕዩተር ሶፍትወይር ግእዝድ ከተቢሰኔል እርግገው ናኣከና፣ አመራ 2001 ኣኸራሲክ ብሊና ከታበትል ጨገም በሀር ኣኹ እርጉኹ።
- አመራ 2001ኹል **Ge'ez Frontier Foundation** ይስታኹ መኸሰብ እንጋ ወጪምል ከደማኹ፡ ሚስተር ዳንኤል ያዕቆብ ይስታኹድ ካበነድ፣ እና ገሽ ተለያኹል ቋልሰተው ፍደላት ብሊነው ለዮ ራይዚሽር **አክትበት ድክንልድ ቀዳኸሶ ኮምፕዩተርድ ሰአልሰ (designed ኣኹ)** ጠፍሑኹ።
- ፍደላት ብሊነው ናኹርክ ውራ ተከት ሓበርነድ ፣ ኒሰናኸር እና ፍደላት ኔሰ አክትበት ብሊነው ድክንልድ ቀንበሎ ሰኩሰነዲ፣ ናንድ ከተብሮ ቋሊሰናዲሲ፣ ኒዳግልር እን ሰአሊራ ፍደላታኹ ትካትል ሽኻርቶ ፍራሲክ ጂቡኹ ትክዩኹ ዮ ሓበርነድ ሚስተር ዳንኤልቲ ካቤኸር ኣን (ተኪ ኤ ዓልበኪት) እርግኹን።
- እና ኮምፕዩተርድ ሓዲሰድ ፍደላትሲ ሰአልኒ (designing) ከድመት አመራ ተማም ኣዳኹ ከድመት በሀር እርጉኹ።

ለዮራይኒሽር ከቱባትልድ ቀዳኸሰው ፍደላት ብሊነው

Bilin Letters Copied from Leo Reinisch's Books of 1882

Gospel of Mark in the Bilin or Bogos language. translated by Leo Reinisch. 1882 vienna (page 20)

፲፬ ። ፈርሐትድ፡ጋዶ፡ዩ፡ሰጋዥ፡ና፡ለበካ፡ወንተረ፡ደምቢ፡ና፡
 ሹት፡ሹትል፡ነው፡ይስትኹ፡ሰኻነዝ፡ደርብል፡ጋቡና፡ዋንቱ፡ቅዱሳ
 ት፡አክትበትሲኸር፡ተርጀሙና፡ዋንቱ፡ይና፡ለበካ፡ገራዥድ፡ሐው፡
 ዩልና፡ሰኻለማ ።

፲፭ ። ሙሴትልድ፡አምበዶ፡ነቢያትል፡ናልክ፡ኒድ፡መጣን፡ቅ
 10 ዱሳት፡አክትበትል፡ጋብስቱ፡ሰጋዥሲ፡ኒትክ፡ትክሰ፡ተርጀሙሉ
 ም፡ሰኻዝ ።

፲፮ ። ሲንቲኸር፡እና፡ዥንኻድ፡ፈጠኖ፡ኢየሩሳሌምትል፡ወን
 ተርንዥ፡ደርብል፡አርኖ፡ሰኺኒዥሲክ፡ኒትክ፡ሣንሥዐስር፡ኒ፡ፈተት
 ነድ፡አደረስ፡አርእነ፡ሰና፡ወረይስንዥ ።

Die Bilin_Sprache in Nordost Afrika Von Leo Reinisch Wien, 1882 –page 594

ኻ	ኻ	ኻ	ኻ	ኻ	ኻ
nuā	nuū	nuī	nuā	nuī	nuo

ፍደል ኻ ስቆት ቋልስተሰና አክትበት ድክንሊ ዲዊላ ። አወት ላውድ ህምባ እሻረትሲ ቋለት ኣን ስኩሳኹ ግን።

ኻ	ኻ	ኻ	ኻ	ኻ	ኻ	ኻ
ኻ	-	ኻ	ኻ	ኻ	ኻ	-

ብሊን ከተቢሰና ግእዝ ሶፍትዌር

A Ge'ez Software for Writing Blin 2005

- ለዮ ራይኒሽር አክትብተልድ ቀድሕሰተው ፍደላት ብሊንው፣ ብሊን ከተቢሰና ግእዝ ሶፍትዌርሊ ሲዲትል 2005ዲሲ፣ ሚስተር ዳንኤል ያዕቆብር ካበነድ ደለምሮሰና፣ ሰልፍ-ሰልፋይ ብሊንሲ ኮምፕዩተርድ ጠፍሕድኖ ከተብኖ ገረሰንኹን።
- When the first Ge'ez Software for writing Blin was presented in a CD, we were able to write Blin for the first time satisfactorily by computer . The Blin letters of this first software (CD) were copied from Leo Reinisch's antique Blin books.

የኒኮድ እስታንዳርድ ውረኒግን?

What is Unicode Standard?

- ፍደላት ብሊነው ጠፍሐ ደንቢ፣ እን ከብቴኹ ከድመት እን ፍደላትሲ የኒኮድ እስታንዳርድል ሰጅሊሰና እርጉኹ።
- **የኒኮድ እስታንዳርድ** ይስታኹ ኮምፕዩተራት እንዲስትሪር ከድመትሲ ጠፍሐዳኹዲ፡ መንጐሪሶ ከደሚሳኹዲ **Unicode Consortium** ይስታኹ፡ መኸሰብ እንጋኹ ወጨምድ የመምሳኹ ግን።
- የኒኮድ እስታንዳርድስ ነፍዕስተው፡ ወሪ ተበትሊ እርግሰው ኮምፕዩተራትዲ፡ ሶፍትወይራዲር እንዲስትሪታት በህሊን **IBM, APPLE, MICROSOFT, ORACLE** ይስተውዲ አሪውዲ ግን።
- እዲኒል **129** አከው ፍደላት (scripts) እማኒ ዳለቱዲ፡ ናንዱዲ አረርሰኩ። እና ፍደላት ኔን እን እሻራት ናው (characters) **120,000**ልድ በጃኸኩ።
- እና ፍደላት ወሪ እሻራት ከታበቱ ኔን፣ እና **Digital Technology** ይስታኹድ ሁመትል ኮምፕዩተራትዲ፡ ኢንተርነትዲር ከድመትል ሰፈዮ ከደምሮ አከን፣ ናውክ እና የኒኮድ ስታንዳርድ ይስታኹል ሰጅልሰሮ (encoded አኸሮ) ሻኩ።

የኒኮድ እስታንዳርድ ውረድ ግን?

What is Unicode Standard?

||

- የኒኮድ እስታንዳርድ እኻ ፍደልድክ፡ ወሪ ከቱብል ነፍዕስትስታኹ እኻ እሻራትድክ ኒት ወከላኹ ላኹ ፍሩግ ሺብ ወሪ ኮድ እወኩ ፤ እማ የኒኮድትል ሰጀለኩሎም። ኒንኻ encoding ይስተኩ።
- የኒኮድ እስታንዳርድል ሰጀልሰገው ወሪ ቱገው (encoded እኻገው) ፍደላት ወሪ አዩ እሻራት (symbols)፡ ኢንተርነትድ ወሪ አለከሮኒክድ አረርስኻኒል ከደመላ።
- ላጋብዲ ናክታበትዲ የኒኮድ እስታንዳርድል ከለብርስሮ ገሪ ምሕልል ጀረብደኩ። ብሊና ጋብ የኒኮድ እስታንዳርድል ከለብርስሮ አወያ ምሕልልድ ዓውቲተት ተልይድኖ ቋልኖ ግን።

የኒኮድ እስታንዳርድ ሰጀልሰኒ ጠለባት

Criteria for Registration in Unicode Standard

- ላጋብዲ ናክታበትዲ የኒኮድ እስታንዳርድ ከለብርሰሮኽር ሰጀልሰሮኽር አካን፣ እና ጋብ ኔድ ከተብሰው 50 አክትበት ወሪ ናአወይሲ፣ እን ጋብድ ከተብሰው ቋልሰትሮ ሻኩ ያኹ ጠለብ ህምበኩ።
- One of the main criteria for defining new languages in ISO 639-2 is presenting evidence, which proves that one agency holds at least 50 different documents in that language.
- እና ጠለብ ኒን ብሊነል ስዳዋኹ ጠለብ እርግላ። ውረድ አመራ 2001ዲሲ 50 አክትበት ብሊንድ ከተብሰው አረርና ገሪኹዲክ ተቃኹ እርጉኹ።

የኒኮድ እስታንዳርድ ሰጅልሰኒ ጠለባት

Criteria for Registration in Unicode Standard

II

ብሊንሲ የኒኮድሊ ሰጅሊሰኒል ካብስትኝ ከደመው

- ብሊና ጋብዲ ናክታበትዲ የንኮድ እስታንዳርድ ሰጅልሰኛ ሓብረ እዋኹዲ፡ እን ወራትድ አካኹ ከድመትሲ ካቤኹዲ፤ እን ጃቢቶ ሀደግሶ እርጋኹ **ሚስተር ዳንኤል ያዕቆብ ይስተኩ።**
- ደአም እን ደርብሲ ድኳ ኒመርሑ እርገን፤ አን ሁመትልድ-ሁመት ኒዲ አረርሰኝከ፤ እን ኒድ ጀረብዳ ሓብረት እዉሉ እርጋኸር፡ ኒዳግልር እን ሰፈት ፈደላታኹ ትካትል ሽኸርትራሲክ ሓበሩኸር ተከዉኸር እርጋኸር አን (ተኪኤ ዓልበኪት) እርግኹን።
- እን አክትበት ወንቀርሰውድ ሺብሲ ደለምድናኸር፤ ኒዳግልር ሚስተር ዳንኤልዲ እኸኖ እን ወንቀራ ብሊና ጋብ የኒኮድ እስታንዳርድ ሰጅልሰኛ ሻኩ ያኹሲ ሰኩሰናኸር፤ ይዲ (ተኪኤ ዓልበኪት)፡ ዶክቶር ክፍለማርያም ሓምደዲ ግን። (Blin As.)

የኒኮይ እስታንዳርድ ሰጅልሰኒ ጠለባት

Criteria for Registration in Unicode Standard III

- አኻኸሰክ አኸ ይዲ (ተኪኤ ዓልበኪት) : ዶክቶር ከፍለማርያም ሓምደዲ፣ እንንጃብ ብሊና ጋብሲ ተኪን ከተብሰው አክበትሲ፣ ናዳግልር አኻ ከቱብ ብሊንድ ወሪ ብሊንሲ ቋላኸድ ከተብሳኸሲ እክብኖ 50 ክቱባት ደለምድነው፡፡ ሚስተር ዳንኤልትሲ እውስቱኸ፤ እማ እን ወንቀራ የኒኮይ እስታንድርድል አመራ 2001 ስኩሩኸ፡፡

ሰልፍድ ብሊን የኒኮይትል ከለብርሰላ

Blin not accepted in Unicode!

- The chair person of ISO 639 did not accept the proposal for registration of Blin in Unicode. There are exactly 50 citations, however the citations are documents about Blin, not documents in Blin Language. (may 8, 2001) . (It was a sad news for us)
- እና ጋር ኒስ ዓውቲስኖ ከደምኑ እርግናኸርድ እና ድሪር አወት ከተብሶ ህምባኸ እንሲቲ በኸኸድኸና፤ ደአም ሳዳ ከብኒ፡፡

ብሊና ጋብ ዩኒኮድ እስታንዳርድ ከለብርሱኹ

Blin Accepted in Unicode Standard

ሊገር ዶል ብሊና አክትቦት 55 አካው እኩብሶ ግርጋ 14.05.2003 ሚስተር ዳንኤልሲ ዮ ሓዲስድ ብሊና ጋብ ዩኒኮድትል ከለብርስሮ ወንቀራ ስኩሩኹ ። አንኳ አርቢ ደንቢኻ ግርጋ 27.10.2003 ብሊን ዩኒኮድ እስታንዳርድትል ከለብርሱኹ! ያኹ ብሽራት እንቱኹ።

- Blin was accepted in the Unicode Standard, on May 2005, after Mr. Daniel presented our second application, with the number of Blin documents increased to 55.
- እና ብሽራት ኒን ዩኒኮድ ሽማገር ገሻኹ ሚስተር ሆቫርድ ዩልስታድ (Mr. Håvard Hjulstad) ይስታኽልድ እንቶሰና፣ እና ጋር ኒል ከደምኑ እርግናኽር ናኹርክ ይና ፈርሓድዲ ድልቕልቕዲ ግንዲ እርግለሉ።

በሊና ፍደላት ዩኒኮድ ሰጂልነስ ቋላሳኹ

Encoding of Blin Letters in Unicode Standard

1318	ገ	ETHIOPIC SYLLABLE GGA
1319	ገፊ	ETHIOPIC SYLLABLE GGU
131A	ገፈ	ETHIOPIC SYLLABLE GGI
131B	ገፈፈ	ETHIOPIC SYLLABLE GGAA
131C	ገፈፍ	ETHIOPIC SYLLABLE GGEE
131D	ገፈፍፍ	ETHIOPIC SYLLABLE GGE
131E	ገፍ	ETHIOPIC SYLLABLE GGO
131F	ገፈፈፈ	ETHIOPIC SYLLABLE GGWAA

ገፊ

2093

ገፈ

2094

ገፍ

2095

ገፈፈፈ

2096

የኒኮድ ውረኒ ግን? ብሊና ጋብል ተርጀምሱኹ

What is Unicode? Translated in Blin

- ላጋብ የኒኮድ እስታንዳርድል ከለብርሶስና ፣ የኒኮድ እስታንዳርድ ውረኒ አኸት በርህዳኹ « የኒኮድ ውረኒ ግን? What is Unicode?» ያኹ ከቱብ እን ጋብድ ደለመኩ፤ እማ የኒኮድትል እንሻቅሰኩ። እና ከቱብ ኒንኻ እን ጋብ እዲኒው አሪውድ ነበክል፤ እን ጋብ ኒኒድ ከተብሰውሲ ወከሎ ቋልሰተኩ።
- አመራ 2004፡ አርባ ከባኸቲትሪትል (February) « የኒኮድ ውረኒ ግን? What is Unicode?» ያኹ ብሊና ጋብል ተርጀምሶ ፡ ብሊንሲ ወከሎ እን እዲኒ ጋብ አሪውድ ነበክል ኒአካንሊ ገመኹ።

What is Unicode?

*Unicode provides a unique number for every character,
no matter what the platform,
no matter what the program,
no matter what the language.*

Fundamentally, computers just deal with numbers. They store letters and other characters by assigning a number for each one. Before Unicode was invented, there were hundreds of different encoding systems for assigning these numbers. No single encoding could contain enough characters: for example, the European Union alone requires several different encodings to cover all its languages. Even for a single language like English no single encoding was adequate for all the letters, punctuation, and technical symbols in common use.

የኒኮድ ውረኒ ግን?

in Blin

የኒኮድ ላፍደልድክ፡
አኻ ኮምፕዩተርልክ አኻን፡
አኻ ፕሮግራምልክ አኻን፡
አኻ ጋበልክ አኻን፡
ላኹ ፍሩግ ሺብ ደለምደኩ።

ኒሰረትልድ ኮምፕዩተራት ናከደምና ሺብዲ ግን። ፍደላትዲ አሪ እሻራትዲት ናላኹዲክ ላሺብሲ ረተቢነክ ገምደነኩ። የኒኮድ መሀድሰጊር ጃብ እና ሺብ ኒሰ ረተብኒል ገሪው ሊኸድ ሺብሰተው ናትናቱሩ ሸጊሰን (ኤንኮዲንግ) ደርፍፍ እርጉኹ። ኒሰ ይናኻ ላሸጊሰና ኒቱሲ አቅተው እሻራት ጉዳኹ እርግላ። ህምቡንትክ ኤውሮጲ መቅሪሕ ኒቱሲ ካያ እን ጋብ ኒውሲ ናትክ አበድኒል ገሪው ናትናቱሩ ሸጊሰን ደርፍፍ ጀረብዱሉ እርጉኹ። ወላ ላጋብ እና እንግሊሰ ጋብሰነድ ድኳ እን ፍደላት ናትክሲ እን ንቁጥ ከታበቱሲ ኒሰናኸር እን እሻራት ተክኒኩሲ ናትክ ላት ነፍዕስትኒል ላሸጊሰና ኒቱሲ ዓቅታኹ እርግላ።

የኒኮድ እንታይ ኢዩ?

in Tigrinya

የኒኮድ ንሐደሐደ ፊደል፤
ንዝኾነ ዓይነት ኮምፒውተር እንተኾነ፤
ንዝኾነ ዓይነት ፕሮግራም እንተኾነ፤
ንዝኾነ ዓይነት ቋንቋ እንተኾነ፤
ፍሉይ ዝኾነ ቁጽሪ የዳሉ እዩ።

ካብ መሰረቲኡ ኮምፒውተራት ዝሰርሑ ምስ ቁጽራታት እዮም። ነንሓደ ፊደል ቁጽራታት ብምምዝጋብ ፊደላትን ካልኣት ኣሃዛትን ይምድቡ። የኒኮድ ቅድሚ ምምሃዙ ነዞም ቁጽራታት ንምጽዋዕ ብሚእቲ ዝቁጸሩ ዝተፈላለዩ ናይ ኣሰያይማ ዘዴታት ነይሮም። እዚ ማለትውን ሓደ ዝትወሰነ ኣሰያይማ ንምፍታሕ ብዙሓት ኣሃዛት ዝወሰኸ ኣይነበረን። ንኣብነት ዝተሓባባሩ ናይ ኤውሮጳ ሕብረት እኳ እንተንወስድ ከሎም ቋንቋታት ንምሽፋን ብዙሓትን ዝተፈላለዩን ኣፈታትሓ ዘዴታት የድሊ ነይሩ። ንእንግሊዘኛ ቋንቋ እኳ ሓደ ንፕርሑ ናይ ኣፈታትሓ ዘዴ ንኹሎም ፊደላት ስራዓተ ነጥባታትን ምልክታትን ብሓባር ንምጥቃም ብቁዕ ኣይነበረን።

የኒኮድ ምንድን ነው?

in Amharic

የኒኮድ ለእያንዳንዱ ፊደል፣
ማንኛውም ዓይነት ኮምፒውተር ቢሆን፣
ማንኛውም ዓይነት ፕሮግራም ቢሆን፣
ማንኛውም ዓይነት ቋንቋ ቢሆን፣
ልዩ የሆነ ቊፕሮ ምዘጋጃል።

በመሠረቱ ኮምፒውተሮች የሚሠሩት ከቊፕሮች ጋር ነው። ለእያንዳንዱ ፊደል ቊፕሮችን በመመዝገብ ፊደሎችንና ሌሎች አሃዞችን ይመድባሉ። የኒኮድ ከመፈልሰፉ በፊት እነዚህን ቊፕሮች ለመሰየም በመቶ የሚቆጠሩ የተለያዩ የስያሜ አፈታት ዘዴዎች ነበሩ። ይህም ማለት አንድ የተወሰነ ስያሜን ለመፍታት ብዙ አሃዞችን ያካተተ አልነበረም። ለምሳሌ የአውሮፓ ኅብረትን ብንወስድ ሁሉንም ቋንቋዎችን ለመሸፈን ብዙና የተለያዩ የአፈታት ዘዴዎች ያስፈልግ ነበር። ለእንግሊዘኛ ቋንቋ እንኳ አንድ ብቸኛ የአፈታት ዘዴ ለሁሉም ፊደሎች፣ ሥርዓተ ነጥቦችና ምልክቶች በጋራ ለመጠቀም በቂ አልነበረም።

ما هي الشفرة الموحدة يونيكود؟

in Arabic

- تعطي يونيكود رقما فريدا لكل حرف بغض النظر عن المنصة بغض النظر عن البرنامج

• بغض النظر عن اللغة

• أساسًا، تتعامل الحواسيب مع الأرقام فقط، وتخزن الأحرف والمحارف الأخرى بإعطاء رقم لكل واحد منها. قبل اختراع يونيكود كان هناك المئات من أنظمة الترميز المختلفة لتخصيص هذه الأرقام، ولم يوجد ترميز واحد يستطيع أن يحتوي على كل المحارف الضرورية: فمثلا، الاتحاد الأوروبي لوحده يحتاج العديد من الترميزات المختلفة لتغطية جميع لغاته. وحتى لو نظرنا إلى لغة واحدة كالإنجليزية، فلم يوجد ترميز واحد قادر على استيعاب جميع الأحرف وعلامات الترقيم والرموز التقنية والعلمية شائعة الاستعمال.

• أنظمة الترميز المختلفة تتعارض أيضا مع بعضها. بعبارة أخرى، يمكن أن يستخدم ترميزين مختلفين نفس الرقم لتمثيل حرفين مختلفين، أو رقمين مختلفين لتمثيل نفس الحرف. أي حاسوب (خاصة الخوادم) يحتاج لدعم العديد من الترميزات؛ ومع هذا، فعندما تمرر البيانات عبر ترميزات أو منصات مختلفة فإنها تبقى عرضة للتلف.

What is Unicode?

Translations

Ç'është Unicode?, in Albanian

የኒኮድ ምንድን ነው? in Amharic

"يونيكود" ما هي الشفرة الموحدة ؟ in Arabic

Ի՞նչ է Յունիկոդը ? in Armenian

ইউনিকোড কী? in Bangla

የኒኮድ ውረድ ግን? in Blin

Какво е Unicode ? in Bulgarian

什麼是Unicode(統一碼/標準萬國碼)? in Trad'l Chinese

什么是Unicode(统一码)? in Simplified Chinese

ብሊና ፍደላት ግእዝ ዎርድል ትውኸት

Blin Letters included in GeeWord

ግእዝዎርድ 7.1 ሲፊው ፍደላት ብሊና ጋቡሲ ኩዱኸ።

CONTACT: የማን ርእሶም at 713-660-9913 or at yrussom@geezsoft.com

Phonetic Systems ይስታኸት ፡ ፕሮግራም ግእዝዎርድኸሲ ዳበርዳኸት (ኤርትራዲ ኢትዮጵያዊትል አረርሰው ጋብ፡ አምሐርኛ፡ ትግርኛ፡ ትግረ፡ ብሊን ኒሰናኸር አሪው) እን ሲፊው ፍደላት ብሊና ጋቡሲ ኩዱሉ ህምበኩ። ንጃብ እና ሲፊው ፍደላት ኔን ግእዝዎርድል እርግገው ናአክነድ፡ ብሊንድ ጋበው ግእዝዎርድድ ከተቡኑ ጨገም ጎፍ ዩሎም እርጉኸ። ናን ደአም ብሊን ጋበው ትካትል እን አሪ ጋቡሰና ጨገም እንገት እና ሓዲስ ግእዝዎርድድ ከተብድኖ ገረሰነኩ። ንሰና እስኒል ካበኸና ይናዳን ተኪኤ ዓልበኪትቲ ገሪኸዲክ ሓመድነኩን።

ብሊና ፍደላት ግእዝ ዎርድ ትውኸት

Blin Letters included in GeezWord

ፍደላት ብሊነውዲ ናከተብስናዲ

ብሊን	ኸ	ኸ	ኸ	ኸ	ኸ	ኸ	ኸ	
ብዲስና	Ge	Gu	Gi	Ga	Gie	G	Go	
ብሊን	ኸ	ኸ	ኸ	ኸ	ኸ			
ብዲስና	GWe	GWi	GWa	GWie	GW			

ብሊን ኩሽር ጋብ ነበረው አኾ ኤርትራል ከረንዲ ኒደወልወልዲትል ጋብስተዮ። ብሊና ጋብ እንደ ኤርትራ ገባይላ ጋብልድ ናላኹ ግን።

ብሊን ዩኒኮድትል ናሰጀልሰና ብሊና ጋብዲ ናክታበትዲት አውሰኮት ካቢኹን

- ፍደላት ብሊነው እን አክትበት ድክንሊ እርጋ ደርብድ ጠፍሖ (**standardized-አኹ**): ኮምፕዩተርድ ሰአልሶ፣ **ግእዝ ሶፍትወይራትሊ** ናቱና፣ ጨገም ብሊና ክታበቱኹሲ ኒትክ እንክኹሉ። ብሊና ክታብት (ፍደላት)፣ ላደርብ ሻኹ፣ እን ናንዲ ዳለትል ጀረብዳኹ ኮምፕዩተር ክታበትል ጠፍሖ ትዉኹ።
- ብሊን **ዩኒኮድትል እስታንዳርድል** ናሰጀልሰና ኒበሀርድ፣ **ኢንተርነት ወሪ Digital Technology** ይስታኹሲ ነፍዕስትኖ ካቢኹ። **ንኪ ብሊን ትግርንያዲ** ፡ አምሓርዲ መጢቶ ናክታበት ግእዙኹ ዳበሩኹ።
- ብሊን ዩኒኮድ እስታንዳርድል ከለብርሶ፣ እዲኒ ጋብ አሪው፣ ክታበት ናኹ ዳበሮ ህምበውዲ መጢቶ ናቋልሰትና፣ ብሊና ጋብድ ሕሽም በሀርዲ ፡ አርእስትናዲ ግን። (14 ፍደላት ብሊነው)
- When Blin and its writing system was accepted by the Unicode Standard, it has got recognition and status, as other major languages, which have their own writing systems. This was a big recognition for a minority language like Blin.

ናይ ክተበንቲኹ ተከውሳኹ ግን።

All Rights Reserved

ተኪኤ ዓልበኪት

Tekie Alibekit

August, 2015